

מלון ירוזן וזוזושים נלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצרא שליט"א

מִיִּלְתָּא חֲדָתָא

חֲדָתָא דְאַזְרֵייתָא
יְסוּד חֲדָשׁ וְנִפְלֵא עַל הַפְּרָשָׁה

בכח עסק התורה יכול האדם לזכות לנשמה גבוהה וקדושה

נשמתם על נפשם והגביהו למדרגות עליונות, וכמו שאמר הבעל שם טוב הקדוש על הרה"ק רבי יצחק מדרוהוביטש ע"ה [אביו של הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב ע"ה], שמן השמים נתנו לו בשעת לידתו נשמה שפלה שכמעט ואין בכל הדור נמוכה ממנה, והוא ברוב עבודת הקודש שלו הגביה עצמו למעלת הרשב"י זיע"א.

עוד לקדש עצמו נותנים לו נשמה מצד עולם הכסא [-הבריאה], ואם קידש עצמו עוד יותר נותנים לו לפי מדרגתו נפש רוח ונשמה מעולם האצילות, עד שיזכה למדרגת אדם השלם שממשלתו בתחתונים ובעליונים ובצבא השמים. וידוע על כמה צדיקי עליון שנולדו עם נשמות נמוכות, וזכו במעשיהם הקדושים והגבירו את

וְאֵלֶּה הַמְּשֻׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁמַע לַפְּנֵיהֶם (כא, א).
עיקר ההתעלות מדרגה לדרגה בקנין נשמה גבוהה וקדושה, היא בכח עסק התורה, ועל דרך דאיתא בזוהר (משפטים צד:) שהאדם בעת לידתו מקבל נפש טהורה [ששורשה מעולם העשיה], ואם זכה במעשיו נותנים לו רוח מדרגת חיות הקודש [ששורשה מעולם היצירה], ואם הוסיף

מִילְתָּא דְפְּלִיאָה

סימן מן השמים לדעת אם פעל נחת רוח לפניו

לומר 'והיה שם' כוונתו שיהיה שם במחשבה גם כן, שיתרכז במטרתו ולא יהיה לו שום מחשבה אחרת זולת קבלת התורה הקדושה והורדתה לעם ישראל.

וכך אמר דוד המלך ע"ה (תהלים כד ג) 'מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו', שהרבה אנשים עולים במדרגות הסולם להר ה' ומתעוררים לעבדו כרצונו יתברך, אך עיקר שאלתו מי יזכה לקום במקומו, להישאר ולהחזיק מעמד בקדושה תמידית ולא ליפול ממדרגתו הגבוהה. ועל זה נאמרה תשובתו בצידו 'נקי כפים ובר לבב', רק כשהעליה הינה לשמה מבלי שום כוונה זולת שיהא נחת רוח להבורא ברוך הוא, 'ובר לבב' שאיחד את שתי הלבבות כאחד לעבוד עבודתו השלימה ואז מלאך רע יענה אמן בעל כרחו, והוא יקום במקום קדשו.

בעת עבודת ה' יחשוב שיושב לבדו ואין איש עמו

וזה גם כוונת הציווי למשה רבינו ע"ה קודם מתן תורה 'ואיש לא יעלה עמך וגם איש אל ירא בכל ההר' (שם לד ג), רמז לכל איש ישראל שיפשוט מעצמו כל הלבוש הגשמי של התפארות והראות מעשיו לבני אדם ויכוון רק לקיים ציווי הבורא יתברך שמו, וכענין שכתוב אצל יוסף הצדיק (בראשית מה א) 'ויאמר הוציאו כל איש מעלי וגו' ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו', כלומר הוציאו כל האנושיות מעליו והיה לו התפשטות הגשמיות וכך לא נזכר בכל מה שעשו לו אחיו. וזאת מוטל על כל איש ישראל לזכור בעבודתו התמידית בין בתורה ובתפילה, בין בשאר מצוות ומעשים טובים, שיחשוב כאילו הוא יושב לבדו ואין איש סביבו, או אז יהיה כוונתו רק לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו ולא בשביל שיכבדוהו בני אדם וכדומה, וכך יוכל להחזיק מעמד ולעבוד את ה' יתברך בהתחדשות תמידית בכל עת.

וּמְרָאָה כְבוֹד ה' פָּאָשׁ אַכְלַת בְּרָאשׁ הָהָר לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (כד יז). הנה כל איש ישראל בעבודתו לה' יתברך בתורה ובתפילה ושאר מצוות הרי הוא מביא תענוג ונחת רוח גדול למעלה בשמים, ומפסוק זה לימד הקדושת לוי (ד"ה ומראה) סימן לאדם הרוצה לדעת האם יש לה' יתברך תענוג מעבודתו, יסתכל אם נתעורר תמיד בליבו התלהבות אש קודש רשפי אש שלהבת יה בעבודת ה' ובתפילה ובלימוד תורתו הקדושה, אזי בודאי מוכח שיש לה' יתברך נחת רוח מעבודתו, ולכך מסייעים לו מן השמים ומכניסים מחשבות קדושות לתוך לבו, ולזה אמר הפסוק ומראה כבוד ה', כלומר, הסימן כשירצה האדם לדעת אם רואה כבוד ה' והקדוש ברוך הוא נהנה ממנו, כאש אוכלת, אם לבו בוער כרשפי אש.

המתפלל בהתלהבות גם ביחידות סימן מובהק שהוא גורם נחת רוח בשמים

והוסיף הרה"ק בעל מעגלי צדק מדעעש ע"ה (ד"ה ומראה) נופך מדיליה, שאם מתפלל בהתלהבות ברבים ובציבור אין כל כך ראייה שכן אולי יש בו פניות בשביל התפארות בני אדם, אבל אם כשמתפלל ביחידות בינו לבין קונו אז גם כן בוער כאש ובקרבו ישים אור בו, אז סימן מובהק ומופת חותך שלבו לשמים, וזה נרמז בהמשך הפסוק הנ"ל, ומראה כבוד ה' כאש אוכלת כפירוש הקדושת לוי שאם הוא כאש אוכלת אז הוא מראה כבוד ה' שכונתו לשמים ומביא נחת רוח למעלה, אולם תנאי בדבר, שהוא מתלהב בין כשהוא בראש ההר - ביחידות, בין אם הוא לעיני בני ישראל - בציבור, שהכל שוה אצלו.

רק המכוון לשם שמים בלבד נשאר בהתחדשותו בעבודת ה' כענין זה אפשר להבין שלאחר כל ההכנות המרובות והמעמד הנשגב והמרומם של מתן תורתנו הקדושה צויה ה' יתברך למשה רבינו ע"ה 'עלה אלי ההרה והיה שם' (לעיל פסוק יב), וכפל לשונו

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

בית המקדש של מעלה כנגד של מטה או של מטה כנגד של מעלה

ומעלתו של בצלאל שידע לצרף האותיות שנבראו בהן שמים וארץ כדאיתא בגמרא (ברכות נה.), ואף משה רבינו ע"ה אמר עליו 'בצל אל היית', כשגילה בצלאל את סדר עשיית הכלים של המשכן על פי הסדר שנאמר מפי הקב"ה על אף שמה רבינו אמר לו בסדר הפוך, כי הואיל שנצטווה בעשיית המשכן והיה צריך לכוון את המשכן של מטה כנגד בית המקדש של מעלה, מן השמים אכן זיכוהו בידיעת כוונת הכלים בכדי לכוונם כנגד הכלים של מעלה.

גם בגלות המרה צריך לזכור שבחסדי ה' ניתן לנו אפשרות לעורר הקדושה של מעלה

אמנם מוטל על כל איש ישראל לדעת שאינו דבר שהיה ואינו, אלא גם בדורנו כשלאבוננו אין בית המקדש על מכונו, עדיין צריכים להמשיך בעבודה זו, ולזכור שבזמנים אלו הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו מכוון את בית המקדש של מעלה כנגד בתי המקדש של מטה, ויש אפשרות לכל יחיד מישראל לכוון את בית מקדשו הפרטי אם בלימוד התורה ואם בקיום המצוות בקדושה וטהרה, ובכך לעורר על ידם הקדושה מלמעלה כמאמר הרה"ק רבי דוב בער ע"ה המגיד ממעזריטש (מגיד דבריו ליעקב אות רח) על המשנה (אבות פ"ב מ"א) 'דע מה למעלה ממך', שכל מה שיש למעלה, הינו 'ממך' שהכל תלוי במעשי התחתונים.

הפחד והשמחה בידיעה שכל העולמות תלויים במעשיו וביחוד במעשיו בבתי מדרשות

ומה מאד יחדד לב איש ישראל, חיל ורעדה יאחזהו, ומאידך שמחה וצהלה על פניו, בידועו ובזוכרו איך שכל העולמות העליונים תלויים במעשיו הטובים ולהיפך ח"ו במעשיו הרעים, וביחוד צריך לזכור ענין זה כשעוסקים בתורה ובתפילה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות שבהם גלתה השכינה, שביותר מכוון הקב"ה את בית המקדש של מעלה כנגדם כמו שהבאנו לעיל, ועל ידי ההתעוררות בהם הרי הוא מביא שלימות לו ולכל העולם כולו התלוי ומקבל חיותו מבית המקדש.

לחטוא ושכינה אומרת להם 'כי לא אעלה בקרבך' (להלן לג ג). ולכן יפה דקדק רש"י בלשונו הקדוש לומר 'בית המקדש של מעלה מכוון כנגד בית המקדש של מטה', שהודיע להם ה' יתברך שאף אם יחטאו ויגלו מארץ ישראל, אף על פי כן יעתיק בית המקדש של מעלה שיהיה מכוון כנגד בית המקדש של מטה, דהיינו בכל מקום שיתפללו ויעסקו בתורה הקדושה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות.

הוסיף בנו הרה"ק רבי יששכר דוב זלה"ה מבעלזא נופך מדיליה, כשעל פי דבריו יישב גם לשון רש"י בפרשת ויצא בפסוק (בראשית כח יז) 'וזה שער השמים', שפירש שם שהבית המקדש של מעלה מכוון כנגד בית המקדש של מטה עכ"ל, כי אצל יעקב אבינו ע"ה עדיין לא היה בית המקדש בנוי, ובזמן שאין הבית מקדש קיים משרה הקב"ה את שכינתו במקום שהצדיקים לומדים ומתפללים, כמו שפירשו בספרים הפסוק בתהלים (עח ט) 'ויטוש משכן שלו' אזי 'אהל שכן באדם', ולכן הוצרך להעתיק את הבית מקדש של מעלה כנגד הבית המקדש של מטה דהיינו מקום ששכב יעקב אבינו ע"ה.

משה ואהרן ע"ה ידעו לכוון עשיית הכלים במשכן שיהיו כנגד כלים של מעלה

על פי דבריו ניתן להבין מה שגילו לנו חז"ל שהראה הקב"ה למשה רבינו ע"ה מנורה של אש ומטבע של אש וכל תבנית המשכן ובית המקדש, כי למעלה בשמים כולם מוכנים במקומם, ומשה רבינו הוצרך לכוון את כל הכלים כנגד הכלים של מעלה. ובזה גם יבואר מה שנשתבח אהרן הכהן ע"ה שלא שינה בהדלקת המנורה, וקושיית המפרשים מפורסמת מה החידוש שלא שינה, וכי זהו שבחו של אהרן, הכהן הגדול מאחיו, שלא שינה מציווי מפורש של הקב"ה. אך על פי דבריו יבואר היטב, שהתורה הקדושה מעידה שזכה אהרן הכהן ע"ה לכוון בהטיבו ובהדלקתו את המנורה שתהיה כנגד המנורה של מעלה, וזהו שבחו שלא שינה.

מעלתו של בצלאל שידע לכוון את כל הכלים כנגד הכלים של מעלה

על דרך זה ניתן גם לבאר גדולתו

הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום אשר הכנתי (כג כ). פירש רש"י: בית המקדש של מעלה מכוון כנגד בית המקדש של מטה. דקדק הרה"ק ר' יהושע מבעלזא ע"ה שבפסוק לעיל (שם טו יז) בשירת הים 'תביאמו ותטעמו בהר נחלתך מכוון לשבתך פעלת ה' מקדש אדני כוננו ידיך', שינה רש"י בלשונו וכתב לפרש שהמקדש של מטה מכוון כנגד כסא של מעלה, וצריך ביאור האם בית המקדש של מעלה מכוון כנגד בית המקדש של מטה, או ההיפך, שבית המקדש של מטה מכוון כנגד בית המקדש של מעלה.

בזמן שישראל על אדמתם בית המקדש של מטה נבנה מול בית המקדש של מעלה

וביאר בדברי קדשו ביאור נפלא, שבאמת בית המקדש של מעלה נבנה למעלה בשמים במקומו הקבוע עוד לפני שנבנה בית המקדש של מטה, וכאשר בנו בני ישראל את בית המקדש של מטה בהר המוריה זכו לכוונו ממש כנגד בית המקדש של מעלה. וכענין זה מירי רש"י בפרשת בשלח, שביאם הקב"ה אל הר נחלתו והיו ישראל שרויין על אדמתן, ואז יבנו בית המקדש למטה מכוון כנגד בית המקדש של מעלה.

בזמן הגלות מכוון בית המקדש של מעלה כנגד בתי כנסיות ומדרשות שבעולם הזה

אולם כאשר חטאו ישראל ויצאו לגלות, והם גולים ממקום למקום וממדינה למדינה, אשר אז אין להם קדושת בית המקדש במקומה הקבוע בהר המוריה, ונשאר רק מעין קדושת בית המקדש בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, וכמו שדרשו בגמרא (מגילה כט.) על הפסוק (יחזקאל יא טז) 'ואהי להם למקדש מעט', אזי ברוב רחמיו וחסדיו של הקב"ה הוא מטלטל את בית המקדש של מעלה ממקומו בכדי שיהיה מכוון כנגד בית המקדש של מטה, דהיינו בתי הכנסיות ובתי המדרשות שעם ישראל עוסקים בהם בתורה ובתפילה.

והנה בפרשת משפטים מדובר בזמן שיגלו ממקומם, כמו שפירש רש"י: הנה אנכי שולח מלאך, כאן נתבשרו שעתידין

בקשת הקב"ה מהאדם - שמירת האיברים בטהרה

בטהרה ולא יפגמנה חלילה בראיית העין או שאר תאוות הרמוזות בשן. וכמו שמעכתב גאולת נפשו של כל יחיד בפרטות נשמתו, כן גם בכלל ישראל, שע"י הפגם בעינים ובפה וכן בשאר איברים, מתעכבת גאולת השכינה.

וכך עורר בקדשו מרן הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק ע"ה (נועם אלימלך משפטים ד"ה וכי ימכור): **וכי ימכור איש את בתו לאמה** וכו'. על דרך הרמז יש לפרש, דהשכינה נקראת בת כידוע (זוהר יתרו פה:), ואמר הכתוב **כי ימכור איש**, זה הקדוש ברוך הוא שנקרא 'ה' איש מלחמה', **לאמה**, חלילה 'שפחה כי תירש גבירתה' (משלי ל כג). **לא תצא כצאת העבדים** בראשי אברים, פירוש, אם חס וחלילה תקלקל את האברים, שן באכילה, עיניים בראיה ושאר אברים, וגיד האמה בכלל צריך שימור גדול שלא ליתן מקום לאחוז כוחות הטומאה חלילה, ואם חס וחלילה תקלקל ותשחית האברים, אויך גרמת גלות השכינה שלא תצא מן הגלות המר.

ישראל, אנא שמרו על הנשמה הקדושה והטהורה שבתוככם, שלא תצא חלילה בשן ועין, שחלילה לא תצא מן העולם לחזור למקומה ממנו חוצבה כשפגומים השן והעין שלה. הלא ידוע כי איברי הגוף הינם כנגד איברי הנשמה המתלבשת בהם, וכשאינו שומר עיניו או שאינו שומר פיו מלכת אחר תאוותיו, הרי שפוגם באיברי הנשמה, וחלילה וחס מגיעה לפני כסא הכבוד באיברים פגומים.

ועל זה אמרה תורה **לא תצא כצאת העבדים**, היזהרו שלא תצא כעבד בשן ועין, דהיינו עיניים פגומות או שיניים פגומות בתאוות האכילה הרמוזות בשן, שהם גורמים פגם לכל הנשמה, כי הם שורש החטאים ומהם נמשכת הטומאה לכל איברי נשמתו.

ראשי איברים פגומים מעכבים גאולת השכינה

כך הוא בפרט אצל כל איש מישראל, שהקב"ה מבקש ממנו שישמור על נשמתו

וכי ימכר איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים (כא ז). בזוהר הקדוש (משפטים צו:): **דרשו: וכי ימכור איש** זה הקב"ה. **את בתו** זו הנשמה הקדושה. **לאמה** להיות משועבדת תחת הגוף בעולם הזה. **אומר הקב"ה בבקשה מכם לא תצא כצאת העבדים** - שכאשר מגיע זמנה לצאת מהעולם ולחזור למקום ממנו חוצבה, שלא תצא מטונפת בעוונות, אלא שתצא לחופשי תהיה נקיה וברורה כדי שישמח בה בוראה וישתבח בה, ויתן לה שכר טוב בעידוני גן עדן, שעינוגים עילאיים כגון אלו לא ניתן להשיג כי אם בנשמה צחה ונקיה.

הזהרו על נשמתכם שלא יפגמו ראשי איברים שלה

מוסיף הרה"ק רבי נתן אדלר ע"ה רבו של מרן החתם סופר ע"ה, כי בדרך זו נפרש גם את דרשת חז"ל (קידושין טז): **לא תצא כצאת העבדים** בשן ועין וראשי איברים שבהם יוצא עבד כנעני, אבל אמה העבריה לא תצא בהם. וזאת מלמדת התורה לעם

עבודת האכילה בקדושה

בכל עת לה' מחליפים דרכם מדרך פשוטי העם, ובעוסקם בגשמיות הם מתקדשים יותר מקדושתם בעבודת ה'.

מעלת קידוש הגשמיות יותר מעסק התורה והתפילה

יסוד הדבר כי בשעה שאדם עוסק בעבודת ה' בתורה ובתפילה אינו צריך להיזהר כל כך מן היצר, כי 'שומר מצוה לא ידע דבר רע' (קהלת ח ה), ואין כח היצר גדול כל כך לפתות אותו ולהסירו מדרך טובה לדרך רעה, אבל כשהאדם יורד ממדרגתו ותאב לאכול אזי עלול היצר להכשילו, ולכן אם הוא מתגבר לשבר תאוותו שלא לאכול ולשתות כבהמה, כי אם לשובע נפשו כדי שיוכל לעבוד ה' יתברך ולהיטיב ליבו בעסק התורה, אזי תגדל מעלת עבודתו ופועל נחת רוח לה' יתברך הרבה יותר מבעסק התורה והתפילה.

מורא רבו מסייע לקדושת האכילה

ומכל מקום גם מי שאינו בדרגת הצדיקים יכול לקדש עצמו באכילתו על ידי התקשרותו לצדיקים, וזה ענין האכילה במחיצת הצדיקים להשפיע קדושה ויראה למסובים על שולחנם, כי כל הנהגה מסעודה שתלמיד חכם שרוי בתוכה כאילו נהנה מזיו שכינה.

והיא בבחינת אורח ושביל ליחיד סגולה שבדור, ואמר הרה"ק מרוזין ע"ה שתחילת עבודת האדם היא לעולם בעסק התורה והמצוות, בבחינת 'בכל דרכיך דעהו' (משלי ג ו), בדרך הכבושה לרבים, ואם יתאמץ לעבוד את ה' בכל דרכיו אז יזכה לסיוע מהשמים לעובדו גם בהגבהת הגשמיות, כמו שמסיים הכתוב 'והוא יישר אורחותיך', לעבוד את ה' גם באורחות הצדיקים המקדשים את כל מעשיהם הגשמיים.

הצדיקים מתקדשים באכילתם יותר מבשעת התפילה

עוד זאת יפה כוח הצדיקים, כי בעוד פשוטי העם יפה כוחם בעבודת התפילה יותר מעסקם בצרכים גשמיים, הרי הצדיקים מקדשים עצמם בשעת האכילה יותר מבשעת התורה והתפילה, כדי שלא תסיח הגשמיות את דעתם מדביקות הבורא, ובזה פירש **נועם אלימלך** (קרח ד"ה ואמרת) את הפסוק (ישעיה מ לא) 'וקווי ה' יחליפו כוח', שהצדיקים המקוים

אכילה בקדושה היא מדרגת הצדיקים

ועבדתם את ה' אלקיכם וברך את לחמך ואת מימך וגו' (כג כה). ניתנה ליבנו להבינה מהו שפתח בלשון רבים - 'ועבדתם', וסיים בלשון יחיד - 'את לחמך ואת מימך'. ביאר הרה"ק רבי ישראל מרוזין ע"ה שבתחילה אמר 'ועבדתם את ה'' שעבודה זו היא התפילה שהיא עבודה שבלב והיא נחלת הכלל, כי אין לך אדם שאין לו את הזכות להתפלל לה', אבל המשך הפסוק מדבר בעבודת האכילה בקדושה, 'וברך לחמך ומימך' שתהיה האכילה והשתיה כראוי, ובזה הזכיר לשון יחיד, כי לא הכל זוכים למדרגת אכילה בקדושה, אלא רק צדיקים קדושים הם הזוכים שתהיה אכילתם רצויה לפני ה', כמו שכתוב (משלי יג כה) 'צדיק אוכל לשובע נפשו', שכל אכילתו להשביע נפשו בלי הנאת הגוף, רק אכילה בקדושה רוחנית להשביע הנפש.

על ידי עסק התורה זוכים לקידוש הגשמיות

והנה עבודת ה' בתורה ובתפילה היא נחלת כל אדם, בבחינת דרך הכבושה לרבים, אבל עבודת הגבהת המעשים הגשמיים בקדושה אינה שווה לכל נפש,

